

ARAP MEDYASINDA YAYGIN DİL HATALARI (Araştırma Makalesi)

Rahmetullah UZUN (*)

Öz

Kitle iletişim araçlarının çoğalması ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte medya, hayatımızda en etkili alanlardan biri olmuştur. Medya ile dil arasında güçlü bir bağ vardır. Medyanın amaçlarına ulaşabilmesi için ihtiyacı olan araçların başında dil gelmektedir. Medya, dilin gelişimine sunduğu olumlu katkılarla birlikte dilin yozlaşmasına da neden olmuştur. Dilin medyada özensiz ve yanlış kullanımından dolayı dil hataları yaygınlaşmıştır. Dünya dilleri arasında önemli bir yere sahip olan Arapça da medyada hatalı kullanılmaktadır. Dil hataları gün geçtikçe yaygınlaşmakta ve aynı hatalar sürekli tekrar edilmektedir. Bu çalışmada Arap medyasından örneklerle yaygın dil hataları ele alınmıştır. Ayrıca bu hataların düzeltilmesi için çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arapça, Medya, Medya Dili, Dil Hataları, Doğru Dil Kullanımı.

Common Language Mistakes in the Arab Media

Abstract

With the proliferation of mass media and the widespread use of the internet, media has become one of the most influential areas in our life. There is a strong relation between media and language. Language is one of the main tools that media needs to achieve its goals. The media, along with the positive contributions it has made to the development of the language, it also caused the language corruption. Language mistakes have become widespread due to the sloppy and misuse of language in the media. Arabic which has an important place among the world languages is also used incorrectly in the media. Language mistakes are becoming more common day by day and the same mistakes are

*) Öğr. Gör., Anadolu Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller Anabilim Dalı
(e-posta: rahmetullahuzun@anadolu.edu.tr) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5751-203X>

repeated consistently. In this study, common language mistakes have been discussed with examples from the Arab media. In addition, solution proposals have been presented to correct these mistakes.

Keywords: Arabic, Media, Media Language, Language Mistakes, Correct Language Usage.

Giriş

Dünyanın en zengin dillerinden biri olan Arapça birçok ülkenin resmi dili olarak kullanılmakta ve yine pek çok Müslüman ülkede ikinci dil olarak kullanılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'in ve hadis-i şeriflerin dilinin Arapça olması bu dili önemli kılan nedenlerin başında gelmektedir. Ayrıca Arap ülkelerinin sahip oldukları petrol ve maden gibi doğal zenginliklerin dünya siyaseti ve ekonomisine yaptığı etkiden dolayı bu dilin önemi her geçen gün artmaktadır.

Arapça sadece Müslümanlar tarafından kullanılmamakta, farklı dinlere mensup olanlar tarafından da araştırılmakta ve kullanılmaktadır. Birçok alanda Doğu'yu araştıran ve inceleyen oryantalistler için de en önemli araç Arapça olmuştur. Başta Batı olmak üzere dünyanın farklı yerlerinde Arapçaya olan ilgi her geçen gün artmakta ve pek çok üniversitede Arapça ile ilgili akademik çalışmalar yapılmaktadır. Nitekim bu öneminden dolayı Arapça 1973 yılında BM'nin resmi dillerinden biri olmuştur.¹

Günümüzde dilin gelişimine katkı sunan en önemli faktörlerden biri medyadır. Birçok açıdan toplumlara etki eden medya, aynı zamanda toplumların dillerine de olumlu ve olumsuz etki yapmaktadır. Son yıllarda medya dilinin toplumun dili üzerindeki etkisiyle ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Yunanistan'da yapılan bir araştırmaya göre kitle iletişim araçları çocuklardaki dil gelişimi açısından önemli rol oynamaktadır. Özellikle televizyonda kullanılan dilin çocukların dilsel bünye ve algı gücünün oluşmasında son derece etkili olduğu ortaya çıkmıştır.²

Medyada kullanılan dil, kurallarına uygun ve doğru kullanıldığı takdirde dilin gelişimi sağlıklı olmaktadır. Aksi halde medya dilindeki hatalar dildeki yozlaşmaya neden olmaktadır. Geçmişte televizyon, gazete, kitap gibi sınırlı araçlara sahip olan medya, günümüzde teknolojinin gelişmesi ve yeni iletişim araçlarının ortaya çıkmasıyla birlikte daha etkili hale gelmiştir.

Türkçede iletişim araçları ve iletişim ortamı³ gibi anlamlara gelen medya kelimesi Arapçada الإِعْلَامُ kelimesi ile kullanılmaktadır. الإِعْلَامُ kelimesi radyo, televizyon, gaze-

1) United Nations, "Official Languages", <https://www.un.org/en/sections/about-un/official-languages/index.html> adresinden 1 Haziran 2020'de alınmıştır.

2) 'Ali el-Kasimi, "el-Luğatu'l-'Arabiyye fi Vesaili'l-İ'lâm", Mecelletu'l-Mumaresetil-Luğaviyye, Fas, (trs.), S. 7, s. 105.

3) TDK, *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 11. bs., Ankara, 2011, s. 1643.

te aracılığıyla yayın yapmak,⁴ haber vermek ve bildirmek gibi anlamlara gelmektedir.⁵ Geniş kitlelere seslenen ve haber, bilgi, görüş alışverişini sağlayan araçlar ise Türkçede kitle iletişim araçları, İngilizcede mass media ve Arapçada وَسَائِلُ الْإِعْلَامِ diye adlandırılmaktadır.

Medyanın bilgilendirme, haber verme ve eğlendirme gibi özelliklerinin yanı sıra doğru kullanıldığında eğitici özelliği de vardır. Dolayısıyla medyada kullanılan dilin ölçülü ve kurallara uygun bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu konuda en büyük görev hiç şüphesiz spiker, muhabir, köşe yazarı, oyuncu gibi medya çalışanlarına düşmektedir.

Arapçada dil hataları için peygamber efendimiz (s.a.v.) döneminden itibaren اللَّحْنُ "lahn" kavramının kullanıldığı söylenmektedir.⁶ Lahn, dili hatalı kullanmak, fasih bir şekilde ve kurallarına uygun kullanmamaktır.⁷ Dil hataları için ayrıca الْأَخْطَاءُ اللَّغَوِيَّةُ، الْأَغْلَاطُ اللَّغَوِيَّةُ ifadeleri kullanılmaktadır.

Dil hatalarını düzeltmek için hicrî II. yüzyılın ortalarından itibaren "Lahnu'l-avâm, Lahnu'l-havâs, Lahnu'l-âmmе, Mâ telhanu fihi'l-âmmе" gibi eserler kaleme alınmıştır.⁸ Çağdaş dönemde ise Muhammed el-'Adnânî'nin "Mu'cemu'l-Ağlâtî'l-Luğaviyyeti'l-Mu'âsıra" ve "Mu'cemu'l-Ahtâî's-Şâî'a" adlı eserleri, Hâlid b. Hilâl Nâsır el-'İbrî'nin "Ahtâ'Luğaviyye Şâî'a" eseri ve Ahmed Muhtar Ömer'in "Ahtâ'u'l-Luğati'l-Arabiyyeti'l-Muâsıra 'İnde'l-Kuttâb ve'l-İzâ'iyî'n" adlı eseri dil hataları ve bu hataların düzeltilmesi açısından önemli eserlerdir. Ayrıca Arap dil kurumları son yıllarda yaptığı konferanslarda bu konuya dikkat çekmekte ve tavsiyelerde bulunmaktadır. Bunlar arasında medyanın tümünde fasih Arapçanın konuşulması, dil kurumları ile medya arasındaki bağın güçlendirilmesi, medya çalışanlarına yönelik dil kursları düzenlenmesi ve medyanın tümüne dil denetmenlerinin görevlendirilmesi gibi tavsiyeler vardır.⁹

Araştırma Etiği

Bu makaledeki bütün bilgiler akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun bir şekilde toplanmış ve sunulmuştur. Bu ilke ve kuralların gereği olarak çalışmada bana

-
- 4) Ahmed Muhtar 'Omar, *Mu'cemu'l-Luğati'l-'Arabiyyeti'l-Mu'asıra*, Âlemu'l-Kutub, Kahire, (trs.), s. 1541.
 - 5) Hans Wehr, *A Dictionary of Modern Arabic*, Spoken Language Services Inc. New York, 1976, s. 636. & Rohi Baalbaki, *Al-Mawrid*, Dâru'l-İlmi lil-Melayin, Beyrut, (trs.), s. 132.
 - 6) İmîl Bedî' Ya'kûb, *el-Hata ve's-Savâb fi'l-Luga*, Dâru'l-İlmi lil-Melâ'yîn, Beyrut 1983, s.19.
 - 7) Muhammed abu'r-Rab, "*Mekâyisu's-Savâb ve'l-Hata fi'l-Luga*", *el-Mecelletü'l-Ürdüniyye*, S.1, Ürdün, 2007, s.126.
 - 8) Ömer, Acar, "*Osmanlı Döneminde Arapça Alıntı Kelimelerin Galat Kullanımı*", *Bütün Yönleriyle Osmanlıca ve Mirası Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 1. bs., Kırıkkale, 2016, s. 254.
 - 9) Muhammed Ebu'l-Vefa, *el-Luğatu'l-Arabiyye fi'l-Î'lâm Beyne'l-Vâki' ve'l-Me'mûl*, <https://www.alukah.net/library/0/91284/> adresinden 22 Nisan 2020'de alınmıştır.

ait olmayan tüm bilgi, veri, düşünce ve sonuçlar belirtilerek tümünün kaynakları gösterilmiştir.

1. Medyadaki Dil Hatalarının Başlıca Nedenleri

Dil hem kültürel hem de yaşamın tüm alanlarına sirayet eden bir olgu olarak ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra dil, onu kullanan halkın gücüyle gelişen ve zayıflığıyla gerileyen kültürel ve sosyal bir fenomendir. Tüm dünya genelindeki diller, İngilizcenin hâkimiyeti karşısında zorluklarla karşılaşabilmektedir. Benzer bir biçimde, Arapça da İngilizce karşısında kendine özgü birtakım sorunlar yaşayabilmektedir. Baskın bir dil olan İngilizcenin hâkim konumu karşısında, diğer bütün dillerde olduğu gibi Arapça açısından da medyaya önemli görevler düşmektedir.

Televizyon kanallarında yapılan yayınlardaki eğitim ve kültür programlarının büyük bir çoğunluğunda, özellikle bazı haber bültenlerinde, dizi ve filmlerde halk dilinin ege-men olduğu görülmektedir. Bunun yerine fasih Arapça kullanımının yaygınlaştırılması, Arapçanın özünü koruma bakımından önem arz etmektedir. Fasih Arapçanın kullanımının yaygınlaşması ise, dile daha fazla özen gösterilerek yapılan programların artmasıyla mümkün olabilecektir. Bu sayede, Arapçaya olan ilginin artması ve medyanın dilin gelişimine katkı sağlaması da söz konusu olabilecektir.

Fasih Arapçanın medyadaki kullanımını gerekli kılan birtakım gerekçeler bulunmaktadır. Bunların en önemlisi dilin, yalnızca bilgilendirme ya da bilgi paylaşımı için kullanılan bir araç değil, aynı zamanda onu konuşanlara özgün bir kimlik veren ve toplumsal entegrasyonu sağlayan bir vasıta olma özelliğidir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, Arap medyasında söz konusu uyumu sağlayacak birleştirici tek dil, fasih Arapça olarak karşımıza çıkmaktadır.

Fasih Arapçanın medyadaki varlığı ve etkisinin giderek kaybolmasının başlıca nedenlerini şu şekilde açıklamak mümkündür.

- Fasih Arapçanın öneminin yeterince takdir edilmemesi,
- Mensup olduğu toplumun diline, kültürüne ve medeniyetine olan güveni yitirenlerin, yabancı dillerdeki sözcük ve terminoloji kullanımlarını medeniyet ve ilerlemenin bir göstergesi olarak algılamaları,
- Yabancı sözcük, terim ve isimleri tercüme veya ta'rif etmek yerine, bunları olduğu gibi kullanma tembelliği de bu etkenler arasında yer almaktadır. Örneğin, kadro anlamında kullanılan مَلَكَاتٌ، مَلَكَاتٌ kelimesinin yerine Fransızca كَوَادِرُ، كَوَادِرُ kelimesi kullanılmaktadır. Oysa bu kelime yıllardır مَلَكَاتٌ لِأَجْهَزَةِ الدَّوْلَةِ وَالْمَوْسَسَّاتِ şeklinde (Devlet kurum ve kuruluşlarındaki kadrolar) anlamında kullanılmaktadır.¹⁰

10) Servet 'Abdussemih, *el-Lehecatu'l-'Arabiyye el-Fusha ve'l-'Ammiyye*, Mecmau'l-Luğa'l-'Arabiyye, Kahire, 2006, C.II. s. 402.

Aşağıdaki kullanımlar özellikle sosyal medyada sıkça karşılaşılan yabancı kelime ve ifadelerin kullanımına örnek teşkil etmektedir:

Social media: (Sosyal medya) "السوشيال ميديا"

Post: (Göndermek, yayınlamak) "بوست، بوستات" المادّة المنشورة على الشبّكة

Share: (Paylaşmak) "مشاركة" شير

Like: (Beğenmek) "لايك، لايكات" إعجاب

Message: (Mesaj) "ماسيج، ماسيجات" رسالة

Password: (Parola) "الباسورد" كلمة السرّ

Link: (Bağlantı) "لينك، لينكات" رابط، رابطّة

Dot: (Nokta) "دوت" نقطة

Fasih Arapçanın medyada kullanımını açısından karşılaşılan temel sorunlar yukarıda kısaca ifade edilmiştir. Ayrıca Arap medyasında bütün bu sorunlara el atacak bir otoritenin bulunmaması da bu konudaki eksikliklerden biridir.

2. Medya Dilinin Genel Özellikleri

Medya dilinin kendine has kuralları vardır ve birçok yönden günlük dil kullanımından farklılık göstermektedir. Medya dilinde kullanılan, başlıklar, sözcük ve ifadeler öz ve etkilidir. Hedef kitlenin eğitim ve kültür seviyesi farklılık gösterdiğinden medyada kullanılan dil, sâde ve herkes tarafından anlaşılır bir dildir. Medya dilinin bu özelliklerini birkaç örnekle açıklayalım:

إِسْتَعْرَقَ الْإِجْتِمَاعُ نَحْوَ سَاعَتَيْنِ yerine اسْتَعْرَقَ الْإِجْتِمَاعُ مُدَّةً تَقْرُبُ عَنِ السَّاعَتَيْنِ (Toplantı yaklaşık iki saat sürdü.) şeklindeki kullanım daha öz bir kullanımdır.

الْوَعْيُ yerine الْحَزْبُ ve الْيَمُّ yerine الْبَحْرُ kelimeleri kullanılır ve bu kelimeler güncel oldukları için herkes tarafından anlaşılır.

Cümlede yardımcı bir fiil kullanılmadan asıl fiil doğrudan kullanılır. قَامَ بِإِعْدَادِ بَحْثٍ yerine أَعَدَّ بَحْثًا şeklinde doğrudan ve güçlü bir kullanım yapılır.¹¹

Yine edilgen fiil yerine doğrudan etken fiilin kullanılması daha doğrudur. وَهُوَ الْأَمْرُ yerine حَدَّدَتْهُ الْحُكُومَةُ الَّذِي حُدِّدَ مِنْ قِبَلِ الْحُكُومَةِ (Hükümetin belirlediği bir iş) şeklinde kullanılır.

11) Abdulaziz Şeref, *el-'Arabiyetu Luğatu'l-İ'tam*, Dâru Rıfâi, Riyad, 1983, s.74.

Kendisi geçişli olan fiiller harfi cerle kullanmak suretiyle yeniden geçişli yapılmaz. *قَبِلَ الرَّئِيسُ الْمَوْضُوعَ* yerine *وَقَدَّ قَبِلَ الرَّئِيسُ بِالْمَوْضُوعِ* (Başkan konuyu kabul etti.) şeklinde kullanılır.¹²

3. Medyada Yaygın Dil Hataları

Dilin en çok kullanıldığı alanlardan biri olan medyada dil hataları her geçen gün artmaktadır. Farkında olmadan yapılan bu hatalar, her gün tekrar edilmekte ve fasih Arapça'nın medyadaki etkisi giderek azalmaktadır. Bu bölümde medya dilinde neredeyse her gün karşılaştığımız yaygın dil hataları ele alınacaktır. Arap mediasından verilen örneklerin önce yanlış kullanımları, daha sonra doğru kullanımları Türkçe çevirileri ile birlikte verilecektir.

3.1. Fiillerin Kullanımı ile İlgili Hatalar

شَنَّ fiili *عَلَى* harfi cerri ile birlikte eşdizimsel bir yapı olarak medyada *شَنَّ هُجُومًا/حَرْبًا* şeklinde sıkça kullanılmaktadır. *شَنَّ عَلَى* saldırı, baskın düzenlemek anlamlarına gelmektedir.¹³ Bu fiil medyada daha çok *ضِدَّ* kelimesiyle birlikte *شَنَّ هُجُومًا/حَرْبًا ضِدَّ* şeklinde yanlış kullanılmaktadır.

Yanlış kullanım:

أميركا شَنَّتْ هُجُومًا إلكترونيًا ضِدَّ إيران بَعْدَ إسقاطِ درون. 14

Doğru kullanım:

أميركا شَنَّتْ هُجُومًا إلكترونيًا عَلَى إيران بَعْدَ إسقاطِ درون.

(Amerika, dronun düşürülmesinden sonra İran'a yönelik siber saldırı düzenledi.)

Yanlış kullanım:

جَيْشُ مَالِي يُعْلِنُ شَنَّ هُجُومٍ وَاسِعٍ ضِدَّ الْجَمَاعَاتِ الْمُتَشَدِّدَةِ بِوَسْطِ الْبِلَادِ 15

Doğru kullanım:

جَيْشُ مَالِي يُعْلِنُ شَنَّ هُجُومٍ وَاسِعٍ عَلَى الْجَمَاعَاتِ الْمُتَشَدِّدَةِ بِوَسْطِ الْبِلَادِ

(Mali ordusu ülkenin merkezindeki aşırı gruplara karşı büyük bir saldırı düzenlendiğini duyurdu.)

12) <https://www.bbc.co.uk/academy/ar/articles/art20130702112134015> adresinden 12 Şubat 2020'de alınmıştır.

13) İbrahim Enîs, Abdulhalîm Muntasır, Atiyye es-Savahî, Muhammed Halefullah, *el-Mu'cemu'l-Vasît*, Kahire, 1972, s. 522.

14) <https://www.skynewsarabia.com/world/1261659> adresinden 10 Şubat 2020'de alınmıştır.

15) <https://www.skynewsarabia.com/world/1297264> adresinden 16 Şubat 2020'de alınmıştır.

Medyada sıkça kullanılan fiillerden biri de *أَجَابَ* fiilidir. Bu fiil *عَلَى* harfi cerri ile birlikte yanlış kullanılmaktadır. Doğrusu ise el-Cevherî'nin *es-Sıhah*¹⁶ ve İbn Manzur'un *Lisanu'l Arab*¹⁷ adlı eserlerinde geçtiği gibi *عَنْ سُؤَالِهِ* ve *عَنْ سُؤَالِهِ* (Sorusunu yanıtladı.) şeklinde *عَنْ* harfi cerri ile kullanılmalıdır.

Yanlış kullanım:

هَكَذَا أَجَابَ تَنْبَاهُو عَلَى سُؤَالِ حَوْلِ الْمُؤَقَّفِ مِنْ إِعْتِيَالِ خَاشِقِحِي¹⁸

Doğru kullanım:

هَكَذَا أَجَابَ تَنْبَاهُو عَنْ سُؤَالِ حَوْلِ الْمُؤَقَّفِ مِنْ إِعْتِيَالِ خَاشِقِحِي

(Kaşıkçı suikastıyla ilgili tutumun sorulduğu bir soruya Netanyahu bu şekilde cevap verdi.)

Yanlış kullanım:

وَأَجَابَ السَّفِيرُ عُرَيْقَاتِ عَلَى أَسْئَلَةِ الصَّحْفِيِّينَ¹⁹

Doğru kullanım:

وَأَجَابَ السَّفِيرُ عُرَيْقَاتِ عَنْ أَسْئَلَةِ الصَّحْفِيِّينَ
(Büyükelçi Ureykat gazetecilerin sorularını cevapladı.)

Medyada yanlış kullanılan fiillerden biri de evlenmek²⁰ anlamındaki *تَزَوَّجَ* fiilidir. Bu fiil medyada daha çok *مِنْ* harfi cerriyle *تَزَوَّجَ مِنْهَا* şeklinde yanlış kullanılmaktadır. Doğrusu ise *تَزَوَّجَهَا* ya da *تَزَوَّجَ بِهَا* şeklinde kullanılmalıdır.²¹

Yanlış kullanım:

تَزَوَّجَ الْأَمِيرُ هَارِي حَفِيدُ مَلِكَةِ إِجْلَتْرَا الْبِرَابِيثِ الثَّانِيَةِ، رَسْمِيًّا مِنْ الْمُمَثَّلَةِ الْأَمْرِيكِيَةِ مِيغان مَاركل.²²

Doğru kullanım:

تَزَوَّجَ الْأَمِيرُ هَارِي حَفِيدُ مَلِكَةِ إِجْلَتْرَا الْبِرَابِيثِ الثَّانِيَةِ، رَسْمِيًّا الْمُمَثَّلَةَ الْأَمْرِيكِيَةَ/بِالْمُمَثَّلَةِ الْأَمْرِيكِيَةِ مِيغان مَاركل.

(Kraliçe II. Elizabeth'in torunu Prens Harry, Amerikalı oyuncu Megan Markle ile evlendi.)

16) İsmail b. Hammâd el-Cevherî, *Tâcu'l-luğa ve Sıhâhu'l-'Arabîyye*, Daru İhyai't-Turasi'l-'Arabi, Beyrut, 1999, C.I. s.91.

17) İbn Manzur, *Lisanu'l-'Arab*, Daru İhyai't-Turasi'l-'Arabi, Beyrut, 1997, C.II, s.405.

18) <https://arabi21.com/story/1144428/> adresinden 16 Şubat 2020'de alınmıştır.

19) <http://www.maannews.net/Content.aspx?id=543270> adresinden 17 Şubat 2020'de alınmıştır.

20) *el-Mu'cemu'l-Vasît*, s.430.

21) Muhammed el-'Adnânî, *Mu'cemu'l-Ahtâi's-Şâi'a*, Mektebetu Lübnan, Beyrut, 1983, s.114.

22) <http://www.bbc.com/arabic/world-44184640> adresinden 17 Şubat 2020'de alınmıştır.

Medyada عَلى harfi cerriyle geçişli yapılarak yanlış kullanılan bir fiil de اَثرٌ fiilidir. Bu fiilin doğru kullanımı في ya da ب harfi cerleriyle geçişli yapılarak kullanımındır. اَثرٌ في bir şeyde iz bırakmak, etkilemek²³ anlamlarına gelmektedir.

Yanlış kullanım:

هَلْ يُؤَثِّرُ الْعَطْسُ عَلَى الْجَنِينِ فِي فِتْرَةِ الْحَمْلِ؟²⁴

Doğru kullanım:

هَلْ يُؤَثِّرُ الْعَطْسُ فِي الْجَنِينِ فِي فِتْرَةِ الْحَمْلِ؟

اَكَّدَ fiili, harfi cer almadan geçişli olan fiillerdendir. Ancak bu fiil medyada عَلى ya da ب harfi cerleriyle geçişli yapılarak yanlış kullanılmaktadır. اَكَّدَ fiili vurgulamak, pekiştirmek anlamlarına gelmektedir.²⁵

Yanlış kullanım:

الْقَمَّةُ الْعَرَبِيَّةُ تُؤَكِّدُ عَلَى حَقِّ السُّعُودِيَّةِ فِي الدِّفَاعِ عَنْ أَرْضِيهَا²⁶

Doğru kullanım:

الْقَمَّةُ الْعَرَبِيَّةُ تُؤَكِّدُ حَقِّ السُّعُودِيَّةِ فِي الدِّفَاعِ عَنْ أَرْضِيهَا

(Arap zirvesi, Suudi Arabistan'ın topraklarını savunma konusundaki haklılığına vurgu yapmaktadır.)

3.2. Masterların Kullanımı ile İlgili Hatalar

Medyada masterların kullanımıyla ilgili de hatalar yapılmaktadır. يَذْهَبُ، يَذْهَبُ fiilinin mastarı olan ذَهَابٌ kelimesi²⁷ ذَهَابٌ şeklinde yanlış telaffuz edilerek kullanılmaktadır.

Dar yer, açmaz, çıkmaz anlamlarına gelen مَأْزِقٌ kelimesi²⁸ de مَأْزِقٌ şeklinde hatalı telaffuz edilmektedir.

Medyada yanlış telaffuz edilerek kullanılan başka bir master ise kabul etmek anlamına gelen قَبُولٌ kelimesidir.²⁹ Bu kelime daha çok قُبُولٌ şeklinde yanlış telaffuz edilerek kullanılmaktadır. Bu kelime Kur'an'da bir ayette قُبُولٌ şeklinde şöyle kullanılmaktadır:

23) İbn Manzur., a.g.e. C.IV. s.5.

24) <https://www.dw.com/ar/هل-يؤثر-العطس-على-الجنين-في-فترة-الحمل> adresinden 17 Şubat 2020'de alınmıştır.

25) İbn Manzur, a.g.e. C.IV. s.74.

26) <https://www.skynewsarabia.com/middle-east/1256042>- adresinden 15 Şubat 2020'de alınmıştır.

27) *el-Mu'cemu'l-Vasît*, s.36.

28) *el-Mu'cemu'l-Vasît*, s.36.

29) *el-Mu'cemu'l-Vasît*, s. 746.

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ

*Bunun üzerine Rabbi onu güzel bir şekilde kabul buyurdu.*³⁰

Nişanlanmak³¹ anlamındaki حَطْبٌ، يَحْطُبُ fiilinin mastarları حِطْبَةٌ ve حَطْبٌ şeklindedir. Ancak medyada bunların yerine daha çok حُطْبَةٌ mastarı yanlış bir şekilde kullanılmaktadır.³²

Bu fiilin mastarı Kur'an'da bir ayette حِطْبَةٌ şeklinde şu şekilde geçmektedir:

وَلَا حُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ حِطْبَةِ النَّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ

*Vefat iddeti beklemekte olan) kadınlara kendileri ile evlenmek istediğinizi üstü kapalı olarak anlatmanızda veya bu isteğinizi içinizde saklamanızda sizin için bir günah yoktur.*³³

Medyada ise bu kelime daha çok حُطْبَةٌ şeklinde hatalı kullanılmaktadır:

Yanlış kullanım:

أَعْلَنْتُ الْعَنَانَةَ وَوَلَاءَ الشَّرِيفِ مِنْ سَاعَاتٍ حُطْبَتَيْهَا.³⁴

Doğru kullanım:

أَعْلَنْتُ الْعَنَانَةَ وَوَلَاءَ الشَّرِيفِ مِنْ سَاعَاتٍ حَطْبَتَيْهَا/حِطْبَتَيْهَا.

(Wala Sherif, birkaç saat önce nişanlandığını duyurdu.)

3.3. Çoğulların Kullanımı ile İlgili Hatalar

Birçok bilim dalında kullanılan ve Türkçede ise asit anlamına gelen حَمَضٌ kelimesi yaygın olarak حَمُضٌ şeklinde hatalı telaffuz edilmekte ve bu kelimenin çoğulu ise أَحْمَاضٌ şeklinde yanlış kullanılmaktadır. Oysa bu kelimenin çoğulu حَوَامِضٌ، حَمُوضٌ şeklindedir.³⁵

Yanlış kullanım:

حَمُوضٌ الهيدروفلوريك أقوى من أحماض الهيدروكلوريك والكبريتيك والسلفوريك³⁶

30) 3/Âli İmrân/37

31) *el-Mu'cemu'l-Vasit*, s. 266.

32) İbn Mnzur, *a.g.e.*, C.III, s. 134.

33) 2/Bakara/235

34) <https://www.elbalad.news/3962671>

35) Mecduddîn Muhammed b. Ya'kub el-Fîrûzâbâdî, *el-Kamûsu'l-Muhît*, Müessesetü'r-Risale, Dimeşk, 1998, s. 640.

36) www.aljazeera.net/encyclopedia/healthmedicine/2018/11/10/من-أقوى-الهيدروفلوريك-حمض-الهيدروكلوريك-والكبريتيك-والسلفوريك-أحماض adresinden 16 Şubat 2020'de alınmıştır.

Doğru kullanım:

حَمْضُ الهيدروفلوريك أَقْوَى مِنْ حَوَامِضِ/حُمُوضِ الهيدروكلوريك والكبريتيك والسلفوريك.

(Hidroflorik asit, hidroklorik ve sülfürik asitlerden daha güçlüdür.)

كَلِمَةِ نَقَطَةٌ kelimesinin çoğulu نِقَاطٌ şeklinde yanlış kullanılmaktadır. Oysa kelimenin çoğul formu نِقَطٌ ve نِقَاطٌ şeklindedir.³⁷

وَفَاةٌ kelimesinin çoğulu da وَفَيَاتٌ şeklinde yanlış kullanılmaktadır. Kelimenin çoğul formu وَفَيَاتٌ³⁸ şeklindedir.

أَسْمَاءٌ ve أَشْيَاءٌ kelimelerinin kullanımları çoğu kez karıştırılmaktadır. Oysa أَسْمَاءٌ kelimesi munsarif, أَشْيَاءٌ kelimesi ise gayr-i munsarif bir kelimedir. Dolayısıyla أَسْمَاءٌ kelimesi tenvini ve irabın bütün hareketlerini alır, أَشْيَاءٌ kelimesi ise tenvin almaz ve cer halinde kesra yerine fetha ile hareketlenir. Kur'an'da bu kelimeler iki farklı ayette şu şekilde geçmektedir:

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ

*Onlar ancak sizin ve atalarınızın (ilâh edindiğiniz şeylere) taktığınız isimlerdir.*³⁹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَشْيَاءٍ إِنَّ تُبَدَّ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ

*Ey iman edenler! Size açıklandığı takdirde, sizi üzecek olan şeylere dair soru sormayın.*⁴⁰

Medyada çoğul formu yanlış kullanılan başka bir kelime ise مُدِيرٌ kelimesidir. Bu kelimenin çoğulu مُدِيرٌ veznindeki فَعِيلٌ kelimeleriyle kıyas edilerek مُدَرَّاءٌ şeklinde kullanılmaktadır. Ancak bu kıyas yanlıştır. Çünkü مُدِيرٌ kelimesi rubai bir fiil olan أَدَارَ fiilinin ism-i failidir. Dolayısıyla bu kelimenin çoğulu cemi müzekker salim olarak ref halinde مُدِيرُونَ nasb ve cer hallerinde ise مُدِيرِينَ şeklindedir.⁴¹

37) *el-Mu'cemu'l-Vasît*, s. 988.

38) *el-Mu'cemu'l-Vasît*, s.1091.

39) 53/*Necm*/23

40) 5/*Maide*/101

41) <https://www.bbc.co.uk/academy/ar/articles/art20130702112134012> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

Yanlış kullanım:

بَعْضُ الْمُدْرَاءِ الْأَجَانِبِ لَا يُرِيدُونَ الْعَيْشَ فِي السُّعُودِيَّةِ⁴²

بَعْضُ الْمُدِيرِينَ الْأَجَانِبِ لَا يُرِيدُونَ الْعَيْشَ فِي السُّعُودِيَّةِ

(Bazı yabancı müdürler, Suudi Arabistan'da yaşamak istemiyor.)

3.4. Zamirlerin Kullanımı ile İlgili Hatalar

Medyada zamirlerin kullanımıyla ilgili yapılan hatalardan biri, gâib zamirlerinin kendilerinden sonra anılan kelimeye dönmeleridir. Ancak zamirler kendilerinden sonra gelen kelimelere değil, kendilerinden önce gelen ilgili kelimelere dönerler ve onlara aittirler. Dolayısıyla aşağıdaki örnekte zamirin kullanımı yanlıştır:

فِي تَصْرِيحِهِ لِي بي بي سي قَالَ وَزَيْرُ الْحَارِجِيَّةِ اللَّبْنَانِي...⁴³

Doğrusu ise; "فِي تَصْرِيحِهِ لِي بي بي سي قَالَ وَزَيْرُ الْحَارِجِيَّةِ اللَّبْنَانِي..." (BBC'ye yaptığı açıklamada Lübnan Dışişleri Bakanı şöyle dedi...) şeklinde olmalıdır. Bu konudaki tek istisna lafza-i celâldir.⁴³

Medyada zamirlerin kullanımıyla ilgili başka bir hata ise soru edatıyla sorulan kelime arasında zamir kullanımıdır. Oysa soru edatından hemen sonra zamir kullanılmadan "وَمَا أَنْوَأُ؟ وَمَا أَسْبَابُ؟" şeklinde sorulan kelimenin doğrudan kullanılması gerekmektedir.⁴⁴

Yine Kur'an'da soru edatıyla sorulan kelime arasında zamir kullanılmadığı görülmektedir:

الْحَاقَّةُ مَا الْحَاقَّةُ

Gerçekleşecek olan kıyamet!”, “Nedir o gerçekleşecek olan kıyamet?”⁴⁵

الْقَارِعَةُ مَا الْقَارِعَةُ

Yüreklere hoplatan büyük felaket!”, “Nedir o yürekleri hoplatan büyük felaket?”⁴⁶

Yanlış kullanım:

مَا هُوَ مَضْمُونُ الصَّمْتِ؟⁴⁷

42) <http://www.al-jazirah.com/2018/20181217/lp2.htm> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

43) <https://www.bbc.co.uk/academy/ar/articles/art20130702112134012> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

44) Emîn Tâha 'Abdulğafur, *el-Ahtâ el-Luğaviyye eş-Şâi'a*, Filistin Arap Dil Kurumu, Gazze, 2013, s.14.

45) 63/*Hâkka*/1-2

46) 101/*Kâri'a*/1-2

47) <https://arabic.euronews.com/2020/01/25/trump-and-netanyahu-only-two-persons-in-favour-of-the-deal-of-the-century-right-now> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

Doğru kullanım:

مَا مَضْمُونُ الصَّفْحَةِ؟

(Anlaşmanın içeriği nedir?)

3.5. Zarfların Kullanımı ile İlgili Hatalar

Medya dilinde zarfların kullanımıyla ilgili yapılan en yaygın hatalardan biri zaman zarfı olan أَبَدًا ve قَطُّ zarflarının birbirinin yerine kullanılmasıdır. أَبَدًا gelecek zamanla kullanılan bir zarf, قَطُّ ise geçmiş zamanla kullanılan bir zarftır.⁴⁸ Buna göre aşağıdaki kullanımlar yanlıştır:

مَا زُرْتُهُ أَبَدًا.

لَنْ أَزُورَهُ قَطُّ.

Bu cümlelerin doğru kullanımları aşağıdaki gibidir:

مَا زُرْتُهُ قَطُّ.

(Onu hiç ziyaret etmedim.)

لَنْ أَزُورَهُ أَبَدًا.

(Onu asla ziyaret etmeyeceğim.)⁴⁹

Kur'an'da أَبَدًا zarfı gelecek zamanla şu şekilde kullanılmaktadır:

إِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا

*Onlar orada bulundukça, biz oraya asla girmeyeceğiz.*⁵⁰

Yanlıştır kullanım:

لِمَاذَا لَمْ يَزُرْ مَلِكُ السُّوَيْدِ إِسْرَائِيلَ أَبَدًا؟⁵¹

Doğru kullanım:

لِمَاذَا لَمْ يَزُرْ مَلِكُ السُّوَيْدِ إِسْرَائِيلَ قَطُّ؟

(İsveç Kralı, İsrail'i neden hiç ziyaret etmedi?)

3.6. Edatların Kullanımı ile İlgili Hatalar

Edatlarla ilgili medyada yapılan en yaygın hatalardan biri كَيْفَا edatının cümlede tekrar edilmesi şeklindedir. Oysa bu edat cümle başında gelir ve bir daha tekrarlanmaz. Aşağıdaki cümlede bu edatın kullanımı yanlıştır:

48) İbn Hişâm el-Ensârî, *Muğni'l-lebîb 'an Kutubi'l-E'arîb*, el-Mektebetu'l-Asriyye, Lübnan, 1987, C.I, s.175.

49) Hâlid b. Hilâl b. Nâsir el-'İbri, *Ahtâ' Luğaviyye Şâi'a*, Mektebetu'l-Cil el-Vâid, Maskat, (trs.). s.17.

50) 5/Maide/24

كُلَّمَا قَرَأَ الطَّالِبُ، كُلَّمَا اتَّسَعَتْ مَدَارِكُهُ.⁵²

Bu cümlenin doğrusu ise aşağıdaki gibidir:

كُلَّمَا قَرَأَ الطَّالِبُ، اتَّسَعَتْ مَدَارِكُهُ.

(Öğrenci her okuduğunda duyuları genişler.)

Bu edatın Kur'an'daki kullanımına baktığımızda yine tekrar edilmeden kullanıldığı görülmektedir:

كُلَّمَا أَضَاءَ هُمْ مَشَوْ فِيهِ

Önlerini her aydınlattığında ışığında yürürler.⁵³

Edatlarla ilgili medya dilindeki hatalardan biri ise مَا ile لَا edatlarının birbirinin yerine kullanılmaları şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu hata medyada daha çok مَا زَالَ yerine لَا زَالَ şeklinde görülmektedir.

Yanlış kullanım:

وَلَا زَالَ مُوْعَابِي فِي نَظَرِ كَثِيرٍ مِنَ الْأَفَارِقَةِ بَطْلًا مِنْ أُبْطَالِ التَّحْرِيرِ.⁵⁴

Doğru kullanım:

وَمَا زَالَ مُوْعَابِي فِي نَظَرِ كَثِيرٍ مِنَ الْأَفَارِقَةِ بَطْلًا مِنْ أُبْطَالِ التَّحْرِيرِ.

(Birçok Afrikalı için Mugâbe hâlâ bir özgürlük kahramanıdır.)

3.6. إِحْدَى ve أَحَدٌ Kelimelerinin Kullanımı ile İlgili Hatalar

Bu kelimeler çoğul bir isme muzâf olduklarında genellikle yanlış kullanılmaktadır. Bu kelimelerle kullanılan çoğul bir kelimenin tekil formuna baktığımızda kelimenin müzekker ya da müennes olduğunu belirleriz.⁵⁵ Eğer çoğul olan kelimenin tekil formu eril ise, bu kelimeye muzâf olarak أَحَدٌ kelimesi kullanılır. Yine çoğul olan kelimenin tekili dişil ise, bu kelimeye de muzâf olarak إِحْدَى kelimesi kullanılır. Mesela aşağıdaki çoğul kelimelerin tekil formları sırasıyla اِنْفِجَارٌ، مَوْضُوعٌ، مَحَلٌّ، مُسْتَشْفَى، مُؤَمَّرٌ şeklinde eril olduğu için إِحْدَى kelimesi ile kullanılmaları yanlıştır:

51) <https://blogs.aljazeera.net/blogs/2018/5/23/لماذا-لم-يزر-ملك-السويد-إسرائيل-أبدًا/> adresinden 21 Şubat 2020'de alınmıştır.

52) el-'İbri, a.g.e. s.39.

53) 2/Bakara/20

54) <http://www.bbc.com/arabic/world-42007241> adresinden 19 Şubat 2020'de alınmıştır.

55) Ahmed Muhtar 'Omar, a.g.e. s. 183.

إِخْدَى الْمُؤَمَّرَاتِ، إِخْدَى الْمُسْتَشْفِيَّاتِ، إِخْدَى الْمَحَلَّاتِ، إِخْدَى الْمُؤْضُوعَاتِ، إِخْدَى الْإِنْفِجَارَاتِ
Dolayısıyla bu kelimelere muzâf olarak aşağıdaki gibi أَحَدٌ kelimesi getirilmelidir:

أَحَدُ الْمُؤَمَّرَاتِ، أَحَدُ الْمُسْتَشْفِيَّاتِ، أَحَدُ الْمَحَلَّاتِ، أَحَدُ الْمُؤْضُوعَاتِ، أَحَدُ الْإِنْفِجَارَاتِ

Yine aşağıdaki çoğul kelimelerin tekil formları sırasıyla فَضِيَّةٌ، حَمَلَةٌ، جِهَةٌ، نَبِيحَةٌ kelimeleri olduğu için bu kelimelere muzâf olarak aşağıdaki gibi أَحَدٌ kelimesinin getirilmesi yanlıştır:

أَحَدُ النَّبَائِحِ، أَحَدُ الْجِهَاتِ، أَحَدُ الْحَمَلَاتِ، أَحَدُ الْقَضَايَا

Doğrusu ise bu kelimelere muzâf olarak aşağıdaki gibi إِخْدَى kelimesinin getirilmesidir:

إِخْدَى النَّبَائِحِ، إِخْدَى الْجِهَاتِ، إِخْدَى الْحَمَلَاتِ، إِخْدَى الْقَضَايَا

Yanlış kullanım:

إِنْتِشَارُ التَّطْرُوفِ وَسَطَ بَعْضِ الْأَسْرِ إِخْدَى أَسْبَابِ هَجَمَاتِ سِرِيلَانِكَا⁵⁶

Doğru kullanım:

إِنْتِشَارُ التَّطْرُوفِ وَسَطَ بَعْضِ الْأَسْرِ أَحَدُ أَسْبَابِ هَجَمَاتِ سِرِيلَانِكَا

(Bazı aileler arasında aşırılığın yayılması, Sri Lanka saldırılarının sebeplerinden biridir.)

Tablo 1. Doğru-Yanlış Kullanım Örnekleri

Yanlış	Doğru	Açıklama
إِقْتَبَسَ عَنْ	إِقْتَبَسَ مِنْ	fiili, "من" ile geçişli olmaktadır.
بِصِفَتِي كَمُسْلِمٍ	لِأَنِّي مُسْلِمٌ، بِوَصْفِي مُسْلِمًا	Burada kullanılan "ك" harfi, Arapların kullanmadığı, ifadeye bir anlam katmayan, yabancı dil kaynaklı bir kullanımdır.
أَثَّرَ عَلَيْهِ بِحُسْنِ حَدِيثِهِ	أَثَّرَ فِيهِ بِحُسْنِ حَدِيثِهِ	fiili, "في" harfi cerri ile geçişli olmaktadır.
أَجَابَهُ عَلَى سُؤَالِهِ	أَجَابَهُ عَنْ سُؤَالِهِ	fiili, "عن" harfi cerri ile geçişli olmaktadır.
أَعْطَيْتُ لِفُلَانٍ	أَعْطَيْتُ فُلَانًا	fiili, harfi cer almaksızın iki mefûl birden alabilmektedir.
أَنَا أَقْرَأُ نَفْسَ الْكِتَابِ الَّذِي تَقْرَأُهُ أَنْتَ.	أَنَا أَقْرَأُ الْكِتَابَ نَفْسَهُ الَّذِي الَّذِي	Doğrusu, tekid eden kelimenin, tekid edilen kelimenin önüne geçmemesidir.

56) <https://www.akhbaralaan.net/news/world/2019/05/11/-انتشار-التطرف-وسط-بعض-الاسر-/> adresinden 17 Şubat 2020'de alınmıştır.

Yanlış	Doğru	Açıklama
تَطْمِينٌ	طَمَآنَةٌ	Arapçada esasen bu kelime (تَطْمِينٌ) mevcut değildir. Bu anlamda kullanılan طَمَأَيْنَةٌ ve اطْمِئِنَانٌ fiilinin mastarı طَمَأَانٌ kelimeleri ve طَمَأَانَةٌ fiilinin mastarı الطَّمَأَانَةُ kelimesi vardır.
خَزَمَهُ مِنَ الشَّيْءِ	خَزَمَهُ الشَّيْءُ	خَزَمَ fiili, harfi cere ihtiyaç duymadan iki mefûle geçişli olmaktadır.
حَيَاتِي	حَيَوِي	Dişilik te'si ile biten kelimeye nispet yapılırken, dişilik te'si silinir ve nispet ye'si eklenir.
حَيْثُ أَنْ	حَيْثُ إِنَّ	حَيْثُ kelimesinden sonra إِنَّ edatındaki hemze kesralı gelmektedir.
خُطُوبَةٌ	خِطْبَةٌ	فَعْلٌ mastarı sadece lâzım olan فَعُولَةٌ kalıbındaki fiillerin mastarı olarak gelmektedir. Örneğin; سَهْلٌ fiilinin mastarı سُهُولَةٌ gibi.
عَنْ كَتَبٍ	مِنْ كَتَبٍ	Araplar عَنْ كَتَبٍ şeklinde kullanmamışlardır. Doğrusu مِنْ كَتَبٍ şeklindedir.
كَيْلَا الرَّجُلَيْنِ ذَهَبًا	كَيْلَا الرَّجُلَيْنِ ذَهَبٌ	كَيْلَا ve كَيْلَا kelimelerinin haberlerinin müfred olması gerekmektedir.
كُلَّمَا قَرَأَ الطَّالِبُ، كُتِّمًا اتَّسَعَتْ مَدَارِكُهُ	كُلَّمَا قَرَأَ الطَّالِبُ، اتَّسَعَتْ مَدَارِكُهُ	كُلَّمَا kelimesi cümlenin başında gelir ve bir daha tekrarlanmaz.
مُلِفْتُ	لَافْتُ	Araplar أَلَفْتُ diye bir fiil kullanmamışlardır. Dolayısıyla bu fiilden ism-i fail yapıp مُلِفْتُ şeklinde kullanılması doğru değildir.
نَاسَفَ لِهَذَا الْعُطْلِ الْقَتِيَّ	نَاسَفَ عَلَيَّ هَذَا الْعُطْلِ الْقَتِيَّ	نَاسَفَ fiili, لَمْ ile değil, عَلَيَّ ile geçişli olmaktadır.
نَوَايَا	نِيَّاتٍ	نِيَّةٌ kelimesi, düzensiz çoğul şeklinde çoğul yapılmaz.
يُنْبَغِي عَلَيَّ كُلُّ مُسْلِمٍ أَنْ يَنْتَقِيَ اللَّهَ فِي كُلِّ عَمَلٍ يَعْمَلُهُ	يُنْبَغِي لِكُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَنْتَقِيَ اللَّهَ فِي كُلِّ عَمَلٍ يَعْمَلُهُ	يُنْبَغِي fiili, عَلَيَّ ile değil, لَمْ ile geçişli olmaktadır.

Yanlış	Doğru	Açıklama
أَخَذَ الْقَضَايَا الْمُهَيَّمَةَ إِخْدَى الْمَصَانِعِ الصَّغِيرَةَ	إِخْدَى الْقَضَايَا الْمُهَيَّمَةَ أَخَذَ الْمَصَانِعِ الصَّغِيرَةَ	Düzensiz çoğul olan kelimenin eril mi yoksa dişil mi olduğunu anlamak için kelimenin tekil haline bakılır ve buna göre erilse başına أخذ kelimesi, dişilse إخذى kelimesi getirilir.
خَذَ الطَّائِرَةَ خَذَ وَقْتَكَ خَذَ رَاحَتَكَ خَذَ حُرِّيَّتَكَ	سَافِرٌ فِي الطَّائِرَةِ أَوْ إِرْكَبَهَا تَمَهَّلَ اسْتَرَخَ تَمَتَّعَ بِحُرِّيَّتِكَ	Bu kullanımlar İngilizceden harfi olarak tercüme edilmiştir, dolayısıyla doğru değildir.
مَا زُرْتُهُ أَبَدًا	مَا زُرْتُهُ قَطُّ	أَبَدًا kelimesi gelecek zamanla, قَطُّ kelimesi ise geçmiş zamanla kullanılır.
أَصِيبَ آخَرَ بِجُرُوحٍ	أَصِيبَ آخَرَ بِجُرُوحٍ	آخَرَ kelimesi, أَفْعَلَ vezninde gayri munsarif bir kelimedir.
وَقَعَ فُلَانٌ فِي مَازِقٍ	وَقَعَ فُلَانٌ فِي مَازِقٍ	لِلْمَازِقِ kelimesi, dar yer, dar boğaz, çıkmaz ve savaş yeri anlamlarına gelmektedir.
أَكَّدَ بَأَنَّ الْحَقَّ سَيَنْتَصِرُ	أَكَّدَ أَنَّ الْحَقَّ سَيَنْتَصِرُ	أَكَّدَ fiili, harfi cer almadan geçişli olur.
أَكَّدَ عَلَى أَقْوَالِهِ	أَكَّدَ أَقْوَالَهُ	Aynı şekilde burada da أَكَّدَ fiilinin, harfi cer almadan kullanılması gerekmektedir.
أُفْسِمُ بِاللَّهِ أَنَّ الْمُسْلِمِينَ لَأَنْبَطَالٍ	أُفْسِمُ بِاللَّهِ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ لَأَنْبَطَالٍ	إِنَّ kelimesindeki hemze, yeminin cevabı olarak cümle başında gelirse ve haberinin başında da "لام" olursa, kesra ile harekelenir. Eğer إِنَّ kelimesinin haberi "لام" ile başlamasaydı, bu durumda hem إِنَّ hem de أَنَّ kullanılabilirdi.
انْتُخِبَ كَنَائِبٍ أَوْلٍ لِلرَّئِيسِ	انْتُخِبَ كَنَائِبٍ أَوْلٍ لِلرَّئِيسِ	الأَوْلُ kelimesi, أَفْعَلَ vezninde gayri munsarif bir kelimedir.
أَيُّهُ طَالِبَةٌ؟	أَيُّ طَالِبَةٍ؟	Soru edatı olan أَيُّ kelimesi, nekre bir isme muzaf olduğu zaman, daima müfred ve müzekker olarak gelmektedir.
بَشَرَةُ الْإِنْسَانِ	بَشَرَةُ الْإِنْسَانِ	بَشَرَةُ kelimesi, derinin yüzü, ten ve beniz anlamlarına gelmektedir.
بَاشَرَ فُلَانٌ بِالْعَمَلِ أَوْ فِي الْعَمَلِ	بَاشَرَ الْعَمَلِ	بَاشَرَ fiili, harfi cer almadan geçişli olan bir fiildir.

Yanlış	Doğru	Açıklama
ماتَ بَعْدَ بَضْعَةِ لَيَالٍ	ماتَ بَعْدَ بَضْعِ لَيَالٍ	بَضْعُ ve بَضْعَةٌ kelimeleri için, 3'ten 10'a kadar olan sayılar ile sayılanlar arasındaki kural uygulanır. Sayılan dışıl ise bu kelimenin بَضْعُ şeklinde eril formu kullanılır.
الْبِعْثَةُ	الْبِعْثَةُ	الْبِعْثَةُ kelimesi, belirli ve geçici bir iş için gönderilen ekip ve heyet anlamına gelmektedir.
ثَمَّةٌ شُعُورٌ مَزَايِدٍ	ثَمَّةٌ شُعُورٌ مَزَايِدٌ	ثَمَّةٌ kelimesi, kendisinden sonraki kelimeye muzaf olmamaktadır.
جَلْطَةٌ دَمَوِيَّةٌ	جَلْطَةٌ دَمَوِيَّةٌ	جَلْطَةٌ kelimesi pıhtı anlamına gelmektedir.
فِي جَوْلَةٍ مِنْ جَوْلَاتِ الكاميرا	فِي جَوْلَةٍ مِنْ جَوْلَاتِ الكاميرا	جَوْلَةٌ kalıbındaki kelimenin “ayn” harfi illetliyse, çoğul halde harfin harekesi fetha olmaz, sükûn olarak kalır.
الجَوْلَانُ	الجَوْلَانُ	الجَوْلَانُ: Suriye’de bir plato, tepelik bölge.
الْحَلَقَاتُ	الْحَلَقَاتُ	حَلَقَةٌ kelimesinin çoğulu حَلَقَاتُ şeklindedir.
اِحْتَالَيْتُ مَرْكَزًا مَرْمُوقًا	اِحْتَلَلْتُ مَرْكَزًا مَرْمُوقًا	اِحْتَلَّ fiiline harekeli bir özne zamiri bitiştğinde idğamı çözülür.
حَاَزَ عَلَيَّ الْأُمُوالِ	حَاَزَ الْأُمُوالِ	حَاَزَ fiili, harfi cer almadan geçişli olan bir fiildir.
حَوَى عَلَيَّ الشَّيْءِ	حَوَى الشَّيْءِ	حَوَى fiili, harfi cer almadan geçişli olan bir fiildir.
الْخِدْمَاتُ الصَّخِيَّةُ	الْخِدْمَاتُ الصَّخِيَّةُ	جِدْمَاتٌ kelimesinin çoğulu جِدْمَاتٌ şeklindedir.
فِي الْخَامِسِ عَشَرَ مِنْ عُمُرِهِ	فِي الْخَامِسِ عَشَرَ مِنْ عُمُرِهِ	11 ile 19 arasındaki sayılar fetha üzere mebnîdirler.
مُدْرَاءُ	مُدِيرُونَ	مُدِيرٌ kelimesi “مُتْعِلٌ” veznindedir. مُعِيلٌ veznindeki kelimelerin çoğulları مُعِيلَاءُ şeklinde çoğul yapılmaktadır.
الدَّهَابُ	الدَّهَابُ	دَهَبٌ fiilinin mastarı دَهَابٌ şeklindedir.
الرِّحَالَاتُ	الرِّحَالَاتُ	رِحْلَةٌ kelimesinin çoğulu رِحَالَاتٌ şeklindedir.
تَسَاءَلَ الرَّجُلُ عَنِ الْأَمْرِ	تَسَاءَلَ الرَّجُلَانِ أَوْ الرَّجَالِ عَنِ الْأَمْرِ	تَسَاءَلَ sîğasındaki fiiller işteşlik anlamı taşımaktadır, yani bir eylemin birden fazla kişi tarafından yapıldığını gösterir.

Yanlış	Doğru	Açıklama
تَبَدُّ الحَقْلَةُ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ وَنَصْفِ	تَبَدُّ الحَقْلَةُ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ وَالنَّصْفِ	Bu cümlede geçen نَصْف kelimesi nekra olduğundan, marife olan السَّاعَةِ kelimesine atfedilmesi yanlıştır.
هَذِهِ أَشْيَاءٌ جَمِيلَةٌ طَهْرَانُ	هَذِهِ أَشْيَاءٌ جَمِيلَةٌ طَهْرَانُ	أَشْيَاءُ kelimesi gayrimunsariftir. طَهْرَانُ : İran'ın başkenti.
هَذَا مَعْرُضُ الْمَلَابِيسِ	هَذَا مَعْرُضُ الْمَلَابِيسِ	Sülasi fiillerin muzarisindeki aynı'l fiil kesralı ise ya da ilk harfi illetli ise ism-i mekan مَعْرُضُ kalıbında yapılmaktadır. Örnek: مَوْقِفٌ، مَعْرُضٌ
الدَّوْلَتَانِ الْعُظْمَانِ الْعُظْمَانِ	الدَّوْلَتَانِ الْعُظْمَانِ	عُظْمَانِ kelimesinin ikil formu عُظْمَانِ şeklindedir.
الْعِقَارُ	الْعِقَارُ	الْعِقَارُ kelimesi emlak, gayrimenkul anlamındadır.
نُعَلُّ عَنْ كَذَا	نُعَلُّ كَذَا أَوْ لِكَذَا	أَعْلَى fiili عَنْ harfi cerraile geçişli olmamaktadır.
تَعَوَّدَ عَلَى الْجُودِ	تَعَوَّدَ الْجُودِ	تَعَوَّدَ fiili, harfi cer almadan geçişli olmaktadır.
الرَّجُلُ الْغَيْرُ الْمُتَعَلِّمِ شَرٌّ عَظِيمٌ	الرَّجُلُ الْغَيْرُ الْمُتَعَلِّمِ شَرٌّ عَظِيمٌ	عَبْرٌ kelimesi, izafetten dolayı belirlilik kazandığından, belirlilik takısı olan (ال) ile birlikte kullanılmaz.
لَا زَالَ الْعُلَمَاءُ يُوَاصِلُونَ الْبَحْثَ	مَا زَالَ الْعُلَمَاءُ يُوَاصِلُونَ الْبَحْثَ	Mazi fiilin لَ edatı ile olumsuz yapılması sadece şu durumlarda olur: Tekrarlandığı zaman, Bir önceki olumsuzluğa matuf olarak geldiği zaman, Bir de olumsuz dua için kullanıldığı zaman.
مَعْهَدُ الْمَوْسِيقَا الْغَرْبِيَّةِ	مَعْهَدُ الْمَوْسِيقَا الْغَرْبِيَّةِ	الْغَرْبِيَّةِ kelimesi, مَعْهَدُ kelimesinin sıfatı değil, الْمَوْسِيقَا kelimesinin sıfatı olduğundan müennes olarak kullanılmalıdır.
هَطُولُ الْمَطَرِ	هَطْلُ الْمَطَرِ	هَطْلٌ fiilinin mastarları şunlardır: هَطْلٌ، هَطْلَانٌ، هَطْلَانٌ
جَاءَ لِوَحْدِهِ	جَاءَ وَحْدَهُ	وَحْدٌ kelimesi, dâima hâl olarak mansup ve izafet konumunda gelmektedir. ⁵⁷

57) el-İbrî, a.g.e. s.165-175 & Şamil eş-Şahin, *Mu'cemu'l-Munteka Mine'l-Hata ve's-Savab fi'l-Luğati'l-Arabiyye*, Daru Gâr Hira, Damaskus, (trs.), s. 9-421.

Sonuç

Medya, dilin gelişimine katkı sunan araçların başında gelmektedir. İnternet kullanımı ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte medyanın dil üzerindeki etkisi iyice artmıştır. Medya bir taraftan dilin gelişimine katkı sunarken, diğer taraftan dilin yozlaşmasına da neden olmuştur. Özellikle sosyal medyada herhangi bir denetime tabi olmadan, dilin ölçsüz bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Dünyada en çok konuşulan dillerden biri olan Arapça medyada özensiz bir şekilde kullanılmaktadır. Arap medyasının çoğunda halk dilinin fasih Arapçaya tercih edildiği görülmektedir. Arap medyası, fasih Arapçanın medyada kullanımıyla ilgili de birçok sorunla karşılaşmaktadır. Yeterli dil eğitimi almayan sunucu, muhabir, köşe yazarı tercüman gibi medya çalışanlarının, fasih Arapçayı kullarlarına uygun kullanmadıkları görülmektedir. Fiiller, isimler, mastarlar, zamirler, zarflar, edatlar gibi birçok konuda dil hataları yapılmaktadır. Arapça yerine yabancı dillerdeki sözcük ve terimlerin tercüme edilmeden kullanılması da medyada yapılan yaygın hatalardandır. Sonuç olarak Arap medyasında bu hataların her gün tekrar edildiği ve giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Ayrıca bu hataların düzeltilmesi konusunda henüz yeterli bir farkındalık ve çabanın olmadığı görülmektedir.

Kaynakça

- ‘Abdulğafur, Emin Taha, *el-Ahta el-Luğaviyye eş-Şaia*, Gazze: Filistin Arap Dil Kurumu, 2013.
- ‘Abdussemih, Servet, *el-Lehecatu'l-Arabiyye el-Fusha ve'l-'Ammiyye*, Kahire: Mecmau'l-Luğati'l-Arabiyye, 2006.
- Acar, Ömer, “*Osmanlı Döneminde Arapça Alıntı Kelimelerin Galat Kullanımı*”, Kırıkale: Bütün Yönleriyle Osmanlıca ve Mirası Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı, 2016.
- el-‘Adnânî, Muhammed, *Mu‘cemu'l-Ahtâi’ş-Şâi’a*, Beyrut: Mektebetü Lübnan, 1983.
- Altuntaş, Halil, *Kur’an-ı Kerim Meâli*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2011.
- Ba‘albeki, Rohi, *Al-Mawrid*, Beyrut: Dâru’l-İlmi lil-Melâyin, (trs.).
- el-Cevherî, İsmail b. Hammâd, *Tâcu’l-luğa ve Sîhâhu’l-'Arabiyye*, Beyrut: Daru İhyai’t-Turasi’l-Arabi, (trs.).
- Ebu’r-Rab, Muhammed, “*Mekâyisu’s-Savâb ve’l-Hata fi’l-Luga*”, Ürdün: el-Mecelletü’l-Ürdüniyye, 2007.
- Enîs, İbrahim, vd., *el-Mu‘cemu’l-Vasît*, Kahire: (y.y), 1972.
- el-Ensari, İbn Hişam, *Muğni’l-lebîb ‘an Kutubi’l-E‘ârîb*, Lübnan: el-Mektebetü’l-‘Asriyye, 1987.

- el-Fîrûzâbâdî, Mecduddîn Muhammed b. Ya‘kub, *el-Kamûsu’l-Muhît*, Dimeşk: Müessesetü’r-Risale, 1998.
- el-Kâsîmî, ‘Ali, “*el-Luğatu’l-‘Arabiyye fi Vesaili’l-Î‘lâm*”, (y.y), Mecelletu’l-Mumaresetil-Luğaviyye, (trs.),
- İbn Hilal, Halid, *Ahtâ’ Luğaviyye Şâi‘a*, Maskat: Mektebetu’l-Cîl el-Vâid, (trs.).
- İbn Manzur, Muhammed b. Mükerrrem, *Lisanu’l-Arab*, Beyrut: Daru İhya et-Turasi’l-‘Arabi, 1997.
- ‘Omar, Ahmed Muhtar, *Mu‘cemu’l-Luğati’l-Arabiyyeti’l-Mu‘asıra*, Kahire: Âlemu’l-Kutub, (trs.).
- eş-Şâhin, Şâmil, *Mu‘cemu’l Munteka Mine’l-Hata ve’s-Savab fi’l-Luğati’l-‘Arabiyye*, Damaskus: Daru Ğâr Hira, (trs.).
- Şeref, ‘Abdulaziz, *el-‘Arabiyyetu Luğatu’l-İlam*, Riyad: Dâru Rifaî, 1983.
- TDK, *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- Wehr, Hans, *A Dictionary of Modern Arabic*, New York: Spoken Language Services Inc., 1976.
- Yâ‘kûb, İmîl Bedî‘, *el-Hata ve’s-Savâb fi’l-Luga*, Beyrut: Dâru’l-İlmi lil-Melâyîn, 1983.
- <https://www.un.org/en/sections/about-un/official-languages/index.html> adresinden 1 Haziran 2020’de alınmıştır.
- <https://www.bbc.co.uk/academy/ar/articles/art20130702112134015> adresinden 12 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <https://www.skynewsarabia.com/world/1261659> adresinden 10 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <https://www.skynewsarabia.com/world/1297264> adresinden 16 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <https://arabi21.com/story/1144428/> adresinden 16 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <http://www.maanneews.net/Content.aspx?id=543270> adresinden 17 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <http://www.bbc.com/arabic/world-44184640> adresinden 17 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <https://www.dw.com/ar/هل-يؤثر-العطس-على-الجنين-في-فترة-الحمل/a-43753553> adresinden 17 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <https://www.skynewsarabia.com/middle-east/1256042-> adresinden 15 Şubat 2020’de alınmıştır.
- <https://www.elbalad.news/3962671> adresinden 15 Şubat 2020’de alınmıştır.
- www.aljazeera.net/encyclopedia/healthmedicine/2018/11/10//من-أقوى-الهيدروفلوريك-حمض-والسلفوريك-والكبريتيك-الهيدروكلوريك-أحماض adresinden 16 Şubat 2020’de alınmıştır.

<https://www.bbc.co.uk/academy/ar/articles/art20130702112134012> adresinden 25 Şubat 2020'de alınmıştır.

<http://www.al-jazirah.com/2018/20181217/lp2.htm> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

<https://www.bbc.co.uk/academy/ar/articles/art20130702112134012> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

<https://arabic.euronews.com/2020/01/25/trump-and-netanyahu-only-two-persons-in-favour-of-the-deal-of-the-century-right-now> adresinden 24 Şubat 2020'de alınmıştır.

<https://blogs.aljazeera.net/blogs/2018/5/23/23/5/2018> /لماذا-لم-يزر-ملك-السويد-إسرائيل-أبدا/ adresinden 21 Şubat 2020'de alınmıştır.

<http://www.bbc.com/arabic/world-42007241> adresinden 19 Şubat 2020'de alınmıştır.

<https://www.akhbaralaan.net/news/world/2019/05/11/> /انتشار-التطرف-وسط-بعض-الأسر-إحدى-أسباب-هجمات-سريلانكا/ adresinden 17 Şubat 2020'de alınmıştır.

<https://www.alukah.net/library/0/91284/> adresinden 22 Nisan 2020'de alınmıştır.

